

CRÒNICA D'UNA JORNADA: UN NOU PAÍS EMPRENEDOR. POLÍTIQUES PÚBLIQUES PER A UNA NOVA ECONOMIA

Dissabte, 15 de març de 2014

Aspirar a uns Països Catalans lliures en el món és un dret que tenim com a nació, però una altra de les raons de l'entusiasme del procés que estem vivint és l'oportunitat de crear un estat molt millor, un nou país pròsper que doni oportunitats a tothom. Amb aquesta perspectiva, Esquerra Republicana organitza aquesta jornada, un nou país emprenedor, en que la República Catalana esdevingui un estat impulsor d'una nova economia

En Cesc Iglésies, vicesecretari general d'Acció Política, en fa la benvinguda i la presentació. Comença fent referència a Mariana Mazzucato, economista i professora a la Universitat de Sussex, que el 2011 va publicar el llibre "The entrepreneurial state" en que planteja que l'estat no fixa els mercats però és part activa per crear-los. En el seu llibre desemmascara els mites pel que fa política industrial i desvetlla l'estat emprenedor. Ens diu que l'enfocament de la política de l'estat no fa justícia a la realitat, al rol actiu de l'estat de vetllar pel canvi tècnic i fundar nous sectors productius. El llibre evidencia que Google no existiria si des de l'estat no s'hagués desenvolupat el motor de recerca. Per tant, no s'ha de condemnar la intervenció de l'estat a l'economia com a principi, i sí, en canvi, que creï economia, arrisqui i parli el llenguatge dels emprenedors. L'estat ha de vetllar per crear les condicions idònies perquè el sector privat i les indústries floreixin. Pensar el nou estat emprenedor i com volem canviar el model productiu és el propòsit d'aquesta jornada.

Catalunya, estat emprenedor

La primera de les ponències és a càrrec de l'Oriol Junqueras, president d'Esquerra Republicana, que pretén plantejar el concepte d'estat emprenedor i donar arguments per reflexionar i trencar tòpics sobre la qüestió. En general, es parteix de la idea que el lliure mercat és millor que proteccionisme. Aquesta idea s'ha fonamentat en exemples com el del Regne Unit al llarg segle XIX que va intentar imposar la seva doctrina: el lliurecanvisme és bo. Però si mirem la realitat, veurem que hi ha altres països del món que no se'n van sortir. Per exemple, Argentina va ser lliurecanvista i no se'n va sortir. També trobaríem l'exemple contrari, proteccionistes que se n'han sortit. Algun proteccionista se n'ha sortit? Els Estats Units d'Amèrica han fet una política proteccionista, altres països també les han adoptat, com el Japó. De mites n'hi ha molts i molt variats. Però en general, les economies de lliure mercat se n'han sortit millor. Una de les claus als Estats Units ha sigut la quantitat de recursos naturals per càpita, en forma de terra agrària, petroli, gas, minerals... sense aquesta dotació de recursos haguessin tingut més dificultats. En canvi, altres països han tingut aquesta mateixa capacitat de recursos naturals per càpita i no se n'han sortit: Argentina, Brasil... Per tant, en si mateix no és condició suficient per ensortir-se'n. Quina és la diferència? Aspectes de caràcter cultural o jurídic, com la forma de la propietat. Així doncs, el sentit de valors compartits condiciona el desenvolupament. Per exemple, perquè Catalunya se'n surt a la revolució industrial i no Almeria, Nàpols, Sardenya Provença? Perque Catalunya sí i o fa de forma sostinguda i arriba fins als nostres dies? El que està clar és que no és una qüestió de recursos naturals, ha d'haver algun altre factor, factors de caràcter cultural i l'estructura de la propietat són determinants. Un altre exemple. El capitalisme, ha tingut la seva edat d'or en el quart de segle de 1948 a 1973, el període el qual el pes sector públic ha sigut més alt que en cap altre moment de la història. El capitalisme ha crescut més quan la presència del sector públic ha estat més intensa. Com a mínim no deixa de ser curiós. Per exemple, a la França de De Gaulle i al Japó. Quan els anys 50 l'economia italiana creixia un 6% anual, Alemanya un 8% i el Japó un 10%, es van mirar les xifres de creixement econòmic de

Unió Soviètica de Khrusxov, la URSS creixia a un ritme del 15%, aprofitant la base de l'indústria lleugera a alts costos, però servia per un ràpid desenvolupament de indústria lleugera i de béns de consum. Per tant no es veritat que la intervenció pública sigui incompatible amb el creixement econòmic. És evident que l'economia planificada de l'URSS no ens agrada encara que hagi crescut un 15% perquè és difícil de ser sostingut. A les darreres dècades, la moda ha anat a l'altre extrem i s'ha implantat la lògica del "sigueu proteccionistes d'allò que produïu i lliurecanvistes d'allò que consumiu", en realitat els lliurecanvistes són proteccionistes amagats. La mateixa reflexió serveix per la llibertat de mercat i la lliure competència. Sovint qui més se n'omple la boca és qui més la viola. Els governs del PP van privatitzar sectors públics, però això no és garantir la lliure competència, perquè genera oligopolis que condicionen el mercat i els preus. El preu el marca el sector públic però l'empresa regulada acaba condicionant el sector públic, fins al punt que l'exdirigent públic acaba esdevenint conseller de l'empresa regulada. Tant és així que l'únic mecanisme per afavorir la lliure competència és un sector públic actiu. Ara mateix patim un mercat oligopolista d'interessos molt marcats en que només sobreviuen quatre entitats financeres, després que van ser obligades a fusionar-se. Algunes ho havien fet millor i altres pitjor, però hi va haver una decisió política. Això no ho va determinar el mercat, va ser una decisió política qui ho va decidir per afavorir els oligopolis. La creació d'un banc públic pot ajudar una mica a la lliure competència enfront els oligopolis. El sector públic pot ser el millor garant de la lliure competència. La negació dels oligopolis a la intervenció pública és per impedir la lliure competència. No ens hauria de fer por dir que el pressupost públic no ho pot aguantar tot, no és infinit, perquè els impostos no són infinits. I encara que fos així, per molt que impostos fossin infinits, les rendes no són infinites. L'estat no ho pot fer tot, no ha de fer-ho tot, no ha de competir contra les empreses o entitats que ja ho fan bé, ha de ser garant de la lliure competència i ha d'actuar on la lliure competència no es pot desenvolupar de forma natural. Un exemple, una persona li deia que la ràtio d'alumnes a primària hauria de ser 21 alumnes per aula perquè això es ser d'esquerres, amb aquest argument quan menys alumnes per aula millor, això no s'aguanta. Perquè ha de ser millor 21 alumnes per aula que 25? I perquè no el criteri és posar un mestre i mig?. Alguna vegada haurem de dir que el pressupost públic no ho pot aguantar tot. En determinats sectors de l'economia el paper del concertat és millor que el sector públic, per exemple en escoles de música, equips de futbol... El paper del sector públic és vetllar perquè tothom hi pugui accedir o les infraestructures siguin les més adequades possible. D'altra banda, el sector públic no hauria de tenir manies per intervenir en l'economia per afavorir la competència. Per exemple, en el camp de la recerca som dels primers del món en publicació d'articles o tenim alguns dels millors centres de recerca. Cal tenir clar que diners que es destinen aquí no es destinen a l'etapa educativa dels 0-6 anys, per exemple. Què és més eficaç? El criteri per justificar la inversió pública és el rendiment que aquesta persona en treu per tota la vida, d'aquí que una escola sigui molt important. Si una infraestructura és molt cara, es paga en 100 anys i té un rendiment durant 200 anys està molt bé endeutar-se. Fer escoles quan tens nens és una decisió sàvia, en canvi un carril VAO potser no era necessari. Posem diners en recerca universitària perquè hi ha determinats segments de l'economia en que hi ha un retorn positiu, però no sabem quan de temps serà això. En aquests sectors, de forma natural, o bé intervé el sector públic o no intervindrà ningú. L'estat ha de ser emprenedor i inversor? Sí. Però això ha de tenir algun retorn, per exemple com l'estat ha participat de les patents de la investigació, per destinar els beneficis a la reinversió de la recerca o les universitats. El sector públic ha de poder ser emprenedor. Gairebé segur que és positiu perquè augmenta la productivitat, i perquè no augmentar la col·laboració pública i privada? És preferible un sector públic que sigui actiu i sigui capaç de repartir. L'estat ha de ser garant de repartiment de la propietat, de la participació dels treballador a les empreses... Per exemple, això últim on es dona més és als Estats Units i a Alemanya, són els que garanteixen més la participació dels treballadors a les seves empreses, també en la presa de decisions. Per exemple, el president del Comitè d'Empresa de Volkswagen és vice-president de Volkswagen, i per tant els treballadors són copartípeps de l'estratègia de Volkswagen, en canvi, els treballadors catalans de Volkswagen

no. El sector públic pot ser garant a través de mesures d'aquesta participació. Que l'estat participi en els sectors estratègics ho de ser bo. Si som capaços de dir simultàniament que el pressupost públic no ho pot aguantar tot i que alhora el sector públic ha de ser emprenedor amb presència en determinats sectors de l'economia i en altres sectors deixar fer a la iniciativa privada, de fet millor no molestar si la societat ja ho fa bé. En canvi, en d'altres no s'hauria de tenir complexos. Per exemple, pel que fa a la xarxa telefònica, no és millor que la xarxa sigui neutre i en canvi els operadors siguin privats o publico-privats. I perque no en l'àmbit de l'energia? I el financer perque no? Al final, tot plegat, si tenim l'esperança que serveixi d'alguna cosa cal tenir vocació de canviar les coses i transformar la realitat, llavors hi ha la condició imprescindible, que és guanyar. O guanyem o no tindrem instruments necessaris per canviar la realitat. El més transformador de tots hauria de tenir més vocació de guanyar, que vol dir que ha de ser capaç d'articular un discurs de majories per guanyar. Som un partit polític i hem d'intentat guanyar i generar aquest discurs per guanyar, amb un discurs amb sentit comú, en que s'hi sentin a gust el 90 % del empresaris i el 90% de treballadors.

Claus per desenvolupar una estratègia competitiva en un territori

La segona ponència és a càrrec de Sabin Azúa, soci director del B+I Strategy i, expert en estratègia i competitivitat, en que es pretén desvetllar tres aspectes: el model d'innovació del País Basc, les visions socials i econòmiques que posen de relleu els valors i finalment conèixer els programes RIS3. En Sabin comença dient que tot esforça a d'anar enfocat a les persones. I tot seguit es pregunta, té sentit parlar de República Catalana en un món globalitzat? S'ha dit que les nacions sense estat van en contra de la modernitat, però la seva posició és radicalment contrària. En primer lloc, la globalització és un concepte ideològic d'homogeneïtzació per interessos. Cal elaborar un discurs diferent des de les nacions en que la riquesa del món es basa en la diversitat en que cadascú hi pot aportar alguna cosa en el món, ja sigui a nivell d'empreses, entitats, universitats... Com deia Ibarretxe, "que és més ric un món amb 20 llengües o un amb 500? És moltíssim més ric un món amb diferents llengües i diferents formes d'interpretar la realitat". Així doncs, és positiu que una República Catalana aportï la seva visió del món, el seu desenvolupament de futur. En segon lloc, no es tracta de reivindicar una nació per imposa uns símbols sinó el desenvolupament d'una política per a les persones del territori, per accedir a millors nivells de vida, reduir les desigualtats de renda, garantir la igualtat d'oportunitats i generar un país competitiu. Sortir de la crisi deixant a banda 30 milions de persones a la Unió Europea no és un element positiu. Cal reforçar la cohesió social, aquest ha de ser el focus d'atenció. Sobre la disparitat de la riquesa i la política social, opina que la millor política social és generar riquesa per repartir-la i distribuir-la. Els millors països són el que generen riquesa i la reparteixen. Euskadi té dels millors índex d'igualtat social que li permet ser un país competitiu. I ho fa fent generació de riquesa. En canvi, Espanya no té una política industrial, ni transferència de la tecnologia, ni empreses competitives.... malauradament Catalunya i Euskadi hauran de suportar aquest entorn. Si volem fer política industrial hem de fer que la política generi riquesa. Hem de tenir empreses que guanyin cada vegades més diners, però tenint en compte com distribuïm la riquesa que generem. En tercer lloc, l'educació el coneixement són fonamentals per al desenvolupament. Les reformes d'educació no van al fons dels problemes, caldria fer un pacte global d'estat per desenvolupar un sistema educatiu diferent i transformar-lo. A Finlàndia, la professió de mestre està molt ben valorada, és un procés molt difícil accedir-hi, professionalment molt exigent, és una aposta de vida. De fet, el món del demà serà una lluita pel talent. On estan avui els joves, què fem que no s'involucren en la política, què estem fent malament? Necessitem canviar la forma de fer política. En la majoria de casos, la política es fa a curt termini, normalment els polítics estan governats pels seus gabinets de comunicació, fa falta ideologia. Es fa necessari un pacte, Alemanya per exemple té un pacte per afrontar la crisi que implica patir sacrificis ara però repartir els beneficis en un futur. És el moment de que els estats es plantegin una manera diferent d'actuar. Un estat emprenedor, primer de tot, és posar en el seu ADN els mecanismes que generen

l'aprenentatge, una exploració sistemàtica del futur en cerca de noves oportunitats. Segon, el compromís intergeneracional, de manera que es governi per als ciutadans actuals i futurs, i deixar un llegat més pròsper als nostres fills. El moviment cooperatiu basc, que treballa per afavorir la integració de persones en l'organització, ara es troben que els cooperativistes es vendrien les seves participacions. En el bressol del cooperativisme es troben en aquesta contradicció. Tercer, a l'estat emprenedor, l'estat no ho pot fer tot, fa falta assumir riscos, assumir que pots perdre les eleccions, el ris és fonamental en l'actitud emprenedora de la gent. L'esperit emprenedor és compartir el risc amb els sectors. Cada vagada que es reforma l'administració és fa més tancada. Si volen una nova economia s'ha de comptar amb una administració més àgil, que assumeixi riscos, que assumeixi que es pot equivocar i administri en el que s'ha equivocat. Quart, cal fer una aposta per la indústria, un rol d'acompanyament per desenvolupar-se. Obama ha fet una campanya per recuperar la iniciativa industrial, i no només quedar-se amb el disseny i la comercialització, ja que aquesta política havia provocat 5 milions d'aturats. La producció se'n va anar cap a Mèxic i va caure l'inversió I+D. Un euro invertit a la indústria significa entre 3 i 5 euros en altres sectors d'activitat, per exemple el 50% de la inversió en investigació és per a la indústria. Hem de fer un ecosistema industrial per al desenvolupament global de la societat, però fer una aposta per la indústria i la tecnologia necessita d'una aposta per la ciència. L'ecosistema és molt important. D'altra banda, hem de canviar la hipocresia en vers la compra d'empreses estrangeres, quan una empresa de fora compra una empresa catalana no està ben vist, en canvi quan una empresa catalana s'internacionalitza llavors sí que està ben vist. Hem d'entendre que el món ha de ser de col·laboració. Una empresa catalana que s'internacionalitzi i simultàniament ha d'haver invertit estrangera. Quin tipus d'empreses hi ha a Catalunya? S'ha de promoure un tipus d'empresa que realment sigui capaç de competir. El talent, el coneixement, serà un factor clau fonamental, les formes de competir seran molt més determinants. Cal tenir present que els països de baix cost s'estan desenvolupant exponencialment. Cal afavorir la tecnologia i la seva implementació a l'empresa, la internacionalització, de mida eficient, i amb participació dels treballadors a les empreses, al cap i a la fi les empreses són comunitats de persones. És ineludible que les empreses comparteixin un projecte de futur i programa de participació amb els treballadors. Hi ha models alternatius potents, com ara el cooperativisme i l'economia social, però al mateix temps s'ha de definir un model de cogestió. Cal que la riquesa que es genera de les empreses es distribueixi durant el procés en que es genera, no un cop ja s'ha generat. Construir un compromís intergeneracional, proximitat amb el territori... L'estat ha de posar un esquema per a afavorir tot això, al cap i a la fi, la comunitat de persones dóna sentit a l'empresa. El cooperativisme basc ha arrelat perquè es va desenvolupar en un territori amb tradició de treball comunitari, no va ser per casualitat. En l'estat emprenedor hi ha quatre valors a tenir en compte. Primer, l'esforç, ara no s'està fent suficient, estem fent sobre-protecció, la cultura de l'esforç s'ha de desenvolupar a les empreses, a la famílies, a la universitats... Segon, cultura de la responsabilitat, s'ha de potenciar que hi ha drets però també deures. Tercer, cultura del risc, acceptar que el ris comporta que pot anar malament, assumir el risc. Sinó empreneu no t'equivoqueu. Cal prendre decisions. Cal crear un ecosistema que desenvolupi una nova indústria. Un estat emprenedor té un seguit de polítiques a desenvolupar: generar un ecosistema industrial, una política fiscal orientadora de comportament, oblidar-se que només ha d'abordar polítiques socials sinó que s'ha de generar riquesa, no només política social. I quart, el coneixement. Cal desenvolupar la ciència i la tecnologia sense copiar models, cal fer-ho adaptant-ho a la societat catalana, sobre la forma pròpia de fer les coses. Cal tenir present que avui tothom veu l'emprenedoria com quelcom positiu, però en canvi, no es té la mateixa percepció vers les empreses. Cal assumir que l'emprenedoria té un gran risc de fracassar, també amb la creació d'empreses, però cal evitar que l'emprenedor que se'n surti després estigui mal vist quan es converteixi en una empresa. Cal reivindicar el rol de l'empresa i l'empresari, distingint entre la persona que busca el benefici ràpid del que crea empresa. El RIS3 és una fórmula, ens hem d'especialitzar, no es poden abarcar tots els sectors. En definitiva, cal crear un

relat propi de futur per a Catalunya, generar riquesa per a la cohesió social, compromís intergeneracional, proximitat amb el territori, sinó no paga la pena cap projecte independentista.

Reptes i oportunitats econòmiques al nou país

Després de les ponències tenen lloc les dues taules rodones de la jornada. La primera, dedicada als reptes i oportunitats econòmiques al nou país, es presenta i moderada a mode de conversa per l'Albert Castellanos, secretari nacional de Política Econòmica d'Esquerra Republicana. El primer a intervenir és en Miquel Àngel Pericàs, director de l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), a qui se li pregunta, a partir de l'experiència de l'ICIQ, quines són les lliçons a l'hora de crear entorn generador per atraure nous projectes empresarials i generar nou coneixement? I lliçons de cooperació entre el món universitari i món empresarial? Davant d'aquestes qüestions, respon que l'atracció de talent està consolidat, hi ha un nombre de centres de recerca elevat, Si el que es vol és aconseguir excel·lència científica, el que pot tenir sentit es la reconfiguració, amb centres tipus virtual, amb vida pròpia per solucionar certs problemes i després tornar al centre inicial. L'efecte d'aquests centres podria generar un ecosistema emprenedor, molts d'aquests aspectes de millora econòmica han de anar sempre lligats a la creació riquesa, que alhora permet reduir l'endeutament. Des del seu inici, l'aposta d'aquests centres de recerca va ser un plantejament a llarg termini.

La següent en parlar és la Yolanda Triviño, cofundadora de la plataforma Walkiria Hub Space i experta en start-ups, coworking i emprenedoria. En aquesta ocasió l'Albert li pregunta, des de l'experiència coworking, quines mesures podria prendre el sector públic per crear un entorn afavoridor per a l'emprenedoria? Segons la Yolanda, l'ecosistema ha canviat moltíssim, el procés de selecció de les empreses, el plantejament d'un lloc de treball per a tota la vida... Ara mateix, la mentalitat és que hem de crear al nostre propi lloc de treball, això afavoreix el coworking. Realment no hi ha una alienació real entre sector públic i activitat emprenedora. Al començament, quan demanes una llicència no saben que és el coworking, simplement no existeix. Això comporta un retràs en la posada en marxa d'aquests negocis. També les dificultats de les taxes, ja que has de començar a pagar abans de començar. És prioritària una alienació entre el sector públic i l'emprenedoria.

El tercer en parlar és el Miquel Barceló, expresident del 22@ Barcelona, president d'Innopro Global Services i expert de la UE DGRegio (RIS3). A ell se li pregunta, fins a on arriben els límits del sector públic per generar valor i quan ha de començar a actuar el sector privat? En Miquel respon posant l'exemple del País Basc, on hi ha un sector aeronàutic i diferència de Catalunya. Segons ell, al País Basc hi ha política industrial, a Catalunya no. Al País Basc hi ha cultura d'ecosistema innovador, aquí no. Tenim un sistema de recerca però no tenim un ecosistema innovador, s'ha fet política de recerca però no ecosistema, es a dir, no hi ha polítiques d'acompanyament que l'afavoreixin. Aquí es té la cultura instrumental, on quan una administració pública vol promoure l'emprenedoria es construeix un edifici. L'altra cultura, la sistèmica, no s'està fent, que és la que fa que analitzem, valorem, interrelacionem i afavorim amb la complicitat d'aquest sistema. Actualment, els centres de coworking s'estan desenvolupant sense entorn favorable. A països petits, s'han creat ecosistemes afavoridors a partir de la col·laboració públic-privada. La solució de treure rendiment a un centre d'excel·lència després d'analitzar, valorar i interrelacionar i després ja es veurà que es farà. Per tant, és necessari pactar un ecosistema innovador, entendre els sistema, no solament a partir d'instruments. La filosofia RIS3 ens orienta cap aquí. L'exemple és Seattle, una ciutat industrial als anys 70 que està sent reconvertida.

El marc normatiu per una República d'emprenedors

La darrera de les taules rodones va dedicada reflexionar sobre el marc normatiu que hauria de tenir la República Catalana per afavorir un marc emprenedor. Per moderar el debat es compta amb en Pere Aragonès, diputat al Parlament de Catalunya. Quines són les principals mesures que hauria de prendre la República Catalana per crear un entorn de major creixement econòmic i de reducció de les desigualtats? Amb aquesta pregunta sobre la taula, pren la paraula l'Oriol Amat, catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat per la UPF, membre de CAREC i president de l'ACCID. Ans de respondre assenyala que a Catalunya tenim un entorn anti-empresa, molt hostil als emprenedors. Tot seguit, entrant en matèria, planteja cinc qüestions. La primera, les estructures d'estat. Segons els estudis realitzats, caldrien entre 50.000 i 70.000 persones per completar les estructures. Recorda que actualment a l'estat, Catalunya té el nombre menor de treballadors públics per habitant, un dels més baixos de la Unió Europea. Aquests 50.000 - 70.000 llocs de treball però serien amb una condició, no haurien de servir per engreixar la maquinària funcional ni fer una teranyina burocràtica que posés més difícil les coses, hauria de ser una administració més amigable per l'entorn de l'empresa. Hi ha països que el primer que es fa és un coach mitjançant una persona que l'acompanya. Segon, el govern. Quants presidents de l'estat han creat una empresa després del càrrec? Cap. Tenir al govern registradors de la propietat, etc., no ajuda a crear un entorn a favor de l'empresa. Tercer, el finançament. Aquest any l'estat ha rebut 450.000 milions d'euros de finançament europeu i que han anat a parar al sistema bancari per pagar deute públic. Hem de revisar el sistema de finançament excessivament bancaritzat. Quart, la inversió. Un exemple, prioritzar una infraestructura com l'AVE Madrid-Sevilla enlloc de Barcelona-València (ara es triga unes 4 hores) no afavoreix l'economia. El PP considera que si inverteix al Mediterrani, Espanya no es reequilibrarà. Les infraestructures no estan pensades per al teixit empresarial ni per la I+D. I cinquè, el llarg termini. L'empresari sempre apareix com una persona dolenta. Hi ha països que tenen postals de les seves empreses, aquí en canvi està mal vist. S'ha de crear un entorn però també una consideració social que faci que la percepció de la persona que empren sigui afavorida.

Com podem fer que se sigui més eficient? Quina innovació hauria de fer l'administració pública? Per respondre aquestes preguntes pren la paraula en Daniel Albalade, professor en Economia per la UB. Primer, a parer seu, cal un canvi cultural en la dinàmica de crear empresa, llocs de treball i riquesa. Un canvi cultural cap a l'eficiència de recursos públics, avaluar les polítiques de despesa i les de regulació que limiten la competència. L'estat ha de garantir l'accessibilitat a tots els mercats. A l'estat espanyol si que hi ha hagut una política industrial, beneficiant Telefònica o a Repsol, però no pensat per a la petita i mitjana empresa. Promoure la competència també és d'esquerres, acaba sent una transferència de renda respecte dels grans empresaris, que d'altra banda tampoc es recupera via impostos. El foment de la competència és un element clau. Segon, la provisió de capital públic. En l'educació, cal un canvi cultural vers l'emprenedoria, avui no tenim una feina per tota la vida, cal educar per al segle XXI, no podem fer-ho amb models pedagògics del segle XX. No ens podem permetre entendre el risc com quelcom a evitar. Hem d'educar gent per acceptar el risc i que si fracassa no estigmatitzar-lo. Tercer, en quan a l'eficiència dels programes, Espanya està al 142è lloc, s'estan posant masses traves a l'hora de crear empreses, es dedica el doble de temps que a altres països i el sobrecost resulta un 30% més car. En termes d'eficiència, cal millorar procediments de traspàs, es perden molts llocs de treball a causa de l'ineficiència de traspàs de negoci. El sector públic ha de ser transparent i avaluar comptes. I per acabar, el sector públic emprenedor. En la recerca bàsica, l'estat té un paper fonamental, no es poden reduir els pressupostos I+D de la manera que s'està fent. Si volem innovació, s'hi han d'abocar recursos, però sotmesos a l'avaluació. I avaluació de forma eficient i evitar la burocràcia.

Quin model de relacions laborals tenim l'oportunitat de construir? I quin Estatut del Treballador que

no penalitzi el risc i i alhora protegeixi als treballadors? Per respondre aquesta qüestió, pren la paraula la Jana Callis, directora del Departament de Relacions Laborals de PIMEC. Ells assenyala cinc etapes . Primer, posar-nos d'acord en el diagnòstic del nostre teixit productiu des d'un punt de vista quantitatiu i qualitatiu: en número i tipologies d'empreses (quantitatiu) i com són les nostres empreses (qualitatiu). Quin pes tenen les pimes al teixit productiu? El 99.8% són pimes, i d'aquestes el 92'4% són micro-empreses. De grans empreses només tenim el 0'2% del total de les empreses. Així doncs, la regla és la petita empresa. Això explica perquè la majoria de normatives no serveixen. Com és el teixit productiu? En la petita empresa no hi ha distinció entre gerència i propietat, els treballadors són càrrecs multifunció, hi ha un pes important de relacions tipus informal, hi ha relacions interpersonals molt intenses, una elevada interrelació amb entorn i el mercat i una dependència de les grans empreses. Segon pas, quin model de relacions laborals volem? En Sabin Azúa parlava de model industrial, en el mateix sentit, volem anar cap a un model de baix cost com la Xina o e valor afegit com els països nòrdics? Òbviament els països nòrdics. Ara mateix, a Catalunya tenen més poder per legislar els sindicats i la patronal que no pas el Govern de la Generalitat. L'Organització Internacional del Treball proposa convenis i normativa europea a través de directives, que és la base a partir de la qual desenvolupar un model propi. El Govern, els sindicats i les patronals són els tres agents implicats. El Govern ha de ser un àrbitre neutral i alhora té molt a fer per impulsar polítiques públiques de suport i en matèria de relacions laborals, però facilitant les eines, ara ens falten per exemple dades d'evolució econòmica per sectors. Les dades serveixen per posar-se d'acord amb el diagnòstic. Els convenis col·lectius són per sectors i no es disposa de dades per decidir les coses. També per garantir la flexi-seguretat, que les empreses tinguin la suficient flexibilitat i els treballadors la seguretat per tenir un lloc de treball, en la mateixa empresa o en una altra. En la part de seguretat, és important el paper de l'administració pública. Tercer, falta cultura esforç, la formació contínua ha de ser responsabilitat del treballador. Quart, quins instruments tenim? La llei ha de servir com a mínim comú denominador. Hi ha partidaris que la llei sigui una norma genèrica i que la majoria de temes remeti a la negociació col·lectiva. De negociació col·lectiva n'hi ha diferents nivells: estatal, autonòmic, provincials... Ara el conveni d'empresa pot deixar de respectar el conveni de sector i negociar el d'empresa. Ara l'empresa pot pactar els salaris que li semblen, inclòs per sota del sector. Això ha provocat el problema de legitimitat a participar a la negociació col·lectiva. La causa d'aquesta configuració legal de l'Estatut dels Treballadors, és perquè està pensat perquè puguin dominar les grans empreses, perquè exigeix un percentatge de representativitat. Ara entres a la taula de negociació si tens un 15% de treballadors, això afavoreix que quatre grans empreses s'uneixin i es posin a negociar. Així s'estableixen les condicions laborals del sector i alhora tenen el seu conveni propi. La pime no està representada en aquestes taules de negociació, els convenis del sector no donen sortida a les necessitats de la pime. Això comporta desregularització, moltes empreses se n'adonen que això no es sostenible. I cinquè pas, un cop fet tot això, determinar els principals problemes, com ara l'elevat nivell d'atur i la dualitat del mercat de treball que es tradueix en desigualtat entre treballadors fixes i treballadors temporals.

Francesc Sànchez
Tècnic de polítiques sectorials
acciopolitica@esquerra.org